

Prof. univ. dr. **Carmen-Silvia Paraschiv**
(coordonator)

Lector univ. dr.
Maria-Georgiana Teodorescu

Asist. univ. dr.
Alin Sorin Nicolescu

Drept procesual penal. Partea specială

Note de curs

Ediția a 4-a, revizuită și adăugită

Editura
Hamangiu
2023

CUPRINS

Capitolul I. Urmărirea penală	1
§1. Noțiuni introductive	1
1.1. Obiectul urmăririi penale	1
1.2. Principiile specifice fazei de urmărire penală	1
1.2.1. Caracterul nepublic	1
1.2.2. Lipsa contradictorialității	2
1.2.3. Forma preponderent scrisă	3
1.2.4. Subordonarea ierarhică	4
1.3. Limitele urmăririi penale	5
1.4. Actele organelor de urmărire penală	6
§2. Sesizarea organelor de urmărire penală	6
2.1. Noțiuni introductive	6
2.2. Modurile generale de sesizare	8
2.2.1. Plângerea	8
2.2.2. Denunțul	10
2.2.3. Sesizările făcute de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane	11
2.2.4. Sesizarea din oficiu (autosesizarea)	13
2.2.5. Examinarea sesizării	14
2.3. Modurile speciale de sesizare	15
2.3.1. Plângerea prealabilă	15
2.3.2. Alte moduri speciale de sesizare	19
§3. Conducerea și supravegherea activității organelor de cercetare penală de către procuror	19
3.1. Considerații preliminare	19
3.2. Obiectul supravegherii urmăririi penale	20
3.3. Modalitățile de exercitare a supravegherii	21
3.4. Trimiterea la organul competent	22
3.5. Trecerea cauzei de la un organ de cercetare penală la altul	22
3.6. Dispozițiile date de procuror	22
3.7. Infirmarya actelor procesuale sau procedurale	23

§4. Efectuarea urmăririi penale	24
4.1. Începerea urmăririi penale (<i>in rem</i>)	24
4.2. Continuarea urmăririi penale (<i>in personam</i>)	25
4.3. Obligațiile organelor de urmărire penală	25
4.4. Aducerea la cunoștință a calității de suspect	26
4.5. Procedura audierii anticipate	28
4.6. Punerea în mișcare a acțiunii penale	28
4.7. Extinderea urmăririi penale sau schimbarea încadrării juridice	30
4.8. Suspendarea urmăririi penale	32
4.9. Soluțiile de neurmărire și netrimiteră în judecată	34
4.9.1. Clasarea	34
4.9.2. Renunțarea la urmărirea penală	38
4.10. Continuarea urmăririi penale la cererea suspectului sau a inculpatului	43
4.11. Terminarea urmăririi penale	44
4.11.1. Înaintarea dosarului privind pe inculpat	44
4.11.2. Verificarea lucrărilor urmăririi penale	45
4.11.3. Restituirea cauzei sau trimiterea la alt organ de urmărire penală	46
4.12. Efectuarea urmăririi penale de către procuror	47
4.12.1. Preluarea cauzelor de la alte parchete	48
4.12.2. Trimiterea cauzei la un alt parchet	48
§5. Rezolvarea cauzelor și sesizarea instanței	49
5.1. Trimiterea în judecată	50
5.2. Clasarea sau renunțarea la urmărirea penală	53
§6. Reluarea urmăririi penale	53
6.1. Reluarea după suspendare	54
6.2. Reluarea în caz de restituire	55
6.3. Reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale	56
§7. Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală	58
7.1. Dreptul de a face plângere	59

7.2. Plângerea împotriva actelor și măsurilor organelor de cercetare penală _____	59
7.3. Plângerea împotriva actelor sau măsurilor procurorului _____	60
7.4. Plângerea împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimiteri în judecată _____	62
Capitolul al II-lea. Camera preliminară _____	68
§1. Noțiuni introductive _____	68
§2. Măsurile premergătoare _____	69
§3. Procedura în camera preliminară _____	71
§4. Soluțiile judecătorului de cameră preliminară _____	72
§5. Contestația _____	74
§6. Măsurile preventive în procedura de cameră preliminară _____	75
Capitolul al III-lea. Judecata _____	77
§1. Noțiuni introductive _____	77
§2. Principiile specifice fazei de judecată _____	77
2.1. Publicitatea _____	77
2.2. Oralitatea _____	81
2.3. Nemijlocirea _____	81
2.4. Contradictorialitatea _____	82
§3. Reglementări generale privind faza de judecată _____	84
3.1. Rolul instanței de judecată _____	84
3.2. Locul unde se desfășoară judecata _____	84
3.3. Citarea la judecată _____	85
3.4. Compunerea instanței _____	87
3.5. Judecata de urgență în cauzele cu arestați preventiv sau aflați în arest la domiciliu _____	88
3.6. Asigurarea apărării _____	88
3.7. Atribuțiile președintelui completului _____	90
3.7.1. Atribuțiile președintelui completului în ședința de judecată _____	90
3.7.2. Atribuțiile președintelui completului în afara ședinței de judecată _____	91

3.8. Constatarea infracțiunilor de audiență _____	92
3.9. Măsurile preventive în cursul judecății _____	94
3.10. Participarea procurorului la judecată _____	96
3.11. Participarea inculpatului la judecată și drepturile acestuia _____	97
3.12. Participarea persoanei vătămate, a părții civile, a persoanei responsabile civilmente și a altor subiecți procesuali la judecată și drepturile acestora _____	100
3.13. Suspendarea judecății _____	101
3.13.1. Noțiuni introductive _____	101
3.13.2. Suspendarea judecății în caz de boală gravă a inculpatului _____	102
3.13.3. Suspendarea judecății pe perioada desfășurării procedurii de mediere _____	103
3.13.4. Suspendarea judecății în caz de extrădare activă _____	104
3.14. Notele privind desfășurarea ședinței de judecată _____	104
3.15. Felul hotărârilor _____	105
§4. Judecata în primă instanță _____	107
4.1. Noțiuni introductive _____	107
4.2. Obiectul judecății _____	108
4.3. Începutul ședinței de judecată _____	109
4.3.1. Verificări privitoare la inculpat _____	109
4.3.2. Verificări privind martorii, experții și interpreții _____	110
4.3.3. Aducerea la cunoștință a învinuirii, lămuriri și cereri _____	111
4.4. Etapa cercetării judecătorești _____	113
4.4.1. Procedura obișnuită _____	114
4.4.1.1. <i>Audierea inculpatului</i> _____	115
4.4.1.2. <i>Audierea coinculpaților</i> _____	116
4.4.1.3. <i>Audierea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente</i> _____	117
4.4.1.4. <i>Audierea martorului și a expertului</i> _____	118
4.4.1.5. <i>Consemnarea declarațiilor</i> _____	120
4.4.1.6. <i>Renunțarea la probe și imposibilitatea administrării probelor</i> _____	121

4.4.1.7. <i>Prezentarea mijloacelor materiale de probă.</i>	
<i>Amânarea pentru probe noi</i>	122
4.4.1.8. <i>Schimbarea încadrării juridice</i>	122
4.4.1.9. <i>Terminarea cercetării judecătorești</i>	123
4.4.2. <i>Procedura simplificată</i>	124
4.4.2.1. <i>Condiții</i>	124
4.4.2.2. <i>Cercetarea judecătorească în cazul recunoașterii</i>	
<i>învinuirii</i>	125
4.5. <i>Dezbaterile</i>	126
4.6. <i>Deliberarea și hotărârea instanței</i>	128
4.6.1. <i>Soluționarea cauzei</i>	128
4.6.2. <i>Deliberarea</i>	129
4.6.3. <i>Luarea hotărârii</i>	130
4.6.4. <i>Reluarea cercetării judecătorești sau a</i>	
<i>dezbatărilor</i>	130
4.6.5. <i>Rezolvarea cauzei</i>	131
4.6.5.1. <i>Rezolvarea acțiunii penale</i>	131
4.6.5.2. <i>Rezolvarea acțiunii civile</i>	137
4.6.5.3. <i>Pronunțarea asupra cheltuielilor judiciare</i>	139
4.6.5.4. <i>Pronunțarea asupra măsurilor preventive</i>	139
4.6.5.5. <i>Minuta</i>	141
4.7. <i>Redactarea, pronunțarea și comunicarea hotărârii</i>	141
4.7.1. <i>Cuprinsul hotărârii</i>	141
4.7.1.1. <i>Conținutul părții introductive</i>	141
4.7.1.2. <i>Conținutul expunerii</i>	142
4.7.1.3. <i>Conținutul dispozitivului</i>	144
4.7.2. <i>Redactarea și semnarea hotărârii</i>	146
4.7.3. <i>Pronunțarea hotărârii</i>	147
4.7.4. <i>Comunicarea hotărârii</i>	148
Capitolul al IV-lea. Judecata în căile de atac	150
§1. <i>Considerații preliminare</i>	150
§2. <i>Apelul</i>	152
2.1. <i>Hotărârile supuse apelului</i>	152

2.2. Titularii apelului _____	154
2.2.1. Procurorul _____	154
2.2.2. Inculpatul _____	155
2.2.3. Partea civilă _____	156
2.2.4. Partea responsabilă civilmente _____	156
2.2.5. Persoana vătămată _____	157
2.2.6. Martorul, expertul, interpretul și avocatul _____	157
2.2.7. Dreptul oricărei persoane fizice ori juridice ale cărei drepturi legitime au fost vătămăte de a declara apel _____	158
2.3. Termenul de declarare a apelului _____	158
2.4. Repunerea în termen _____	160
2.5. Declararea apelului, renunțarea la apel și retragerea apelului _____	160
2.5.1. Declararea și motivarea apelului _____	160
2.5.2. Renunțarea la apel _____	162
2.5.3. Retragerea apelului _____	162
2.6. Efectele apelului _____	163
2.6.1. Efectul suspensiv _____	164
2.6.2. Efectul devolutiv și limitele sale _____	164
2.6.2.1. <i>Limitele efectului devolutiv în raport cu persoana care a declarat apelul</i> _____	165
2.6.2.2. <i>Limitele efectului devolutiv în raport cu persoana la care se referă apelul</i> _____	165
2.6.2.3. <i>Limitele efectului devolutiv în raport cu calitatea pe care o are apelantul</i> _____	165
2.6.3. Neagravarea situației în propriul apel _____	166
2.6.4. Efectul extensiv _____	167
2.7. Judecarea apelului _____	168
2.7.1. Obiectul apelului _____	168
2.7.2. Etapa măsurilor premergătoare _____	170
2.7.3. Desfășurarea judecății _____	170
2.7.4. Soluționarea apelului _____	172
2.7.4.1. <i>Respingerea apelului</i> _____	173

2.7.4.2. Admiterea apelului _____	173
2.7.4.3. Desființarea hotărârii _____	174
2.7.4.4. Conținutul deciziei instanței de apel _____	174
2.8. Limitele rejudecării _____	176
§3. Contestația _____	177
3.1. Noțiuni introductive _____	177
3.2. Hotărârile care pot face obiectul contestației _____	178
3.3. Titularii și termenul în care poate fi exercitată contestația _____	180
3.4. Soluționarea contestației _____	182
§4. Contestația în anulare _____	184
4.1. Considerații preliminare _____	184
4.2. Cazurile de contestație în anulare _____	185
4.2.1. Judecata în apel a avut loc fără citarea legală a unei părți sau, deși legal citată, aceasta a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate _____	186
4.2.2. Inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal ____	187
4.2.3. Hotărârea din apel a fost pronunțată de alt complet decât cel care a luat parte la dezbateră pe fond a procesului _____	188
4.2.4. Instanța de apel nu a fost compusă potrivit legii ori a existat un caz de incompatibilitate _____	189
4.2.5. Judecata în apel a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii _____	189
4.2.6. Judecata în apel a avut loc în lipsa avocatului, când asistența juridică a inculpatului era obligatorie, potrivit legii _____	190
4.2.7. Ședința de judecată în apel nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel _____	191
4.2.8. Instanța de apel nu a procedat la audierea inculpatului prezent, dacă audierea era legal posibilă _____	192

4.2.9. Împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă _____	193
4.3. Cererea de contestație în anulare _____	193
4.4. Procedura contestației în anulare _____	194
4.4.1. Admiterea în principiu _____	194
4.4.2. Procedura de rejudicare _____	195
§5. Recursul în casație _____	197
5.1. Hotărârile supuse recursului în casație _____	197
5.2. Cazurile în care se poate face recurs în casație _____	198
5.3. Declararea recursului în casație _____	199
5.4. Retragerea recursului în casație _____	200
5.5. Procedura de comunicare _____	201
5.6. Admiterea în principiu _____	202
5.7. Efectele recursului în casație _____	203
5.7.1. Efectul devolutiv și limitele sale _____	203
5.7.2. Efectul extensiv _____	204
5.7.3. Neagravarea situației în propriul recurs în casație _____	204
5.8. Suspendarea executării _____	204
5.9. Judecarea recursului în casație _____	206
5.9.1. Soluționarea recursului în casație _____	206
5.9.2. Desființarea hotărârii și conținutul deciziei _____	207
5.10. Procedura de rejudicare _____	208
§6. Revizuirea _____	209
6.1. Hotărârile supuse revizuirii _____	210
6.2. Cazurile de revizuire _____	211
6.2.1. S-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluționarea cauzei și care dovedesc netemeinicia hotărârii pronunțate în cauză _____	211
6.2.2. Hotărârea a cărei revizuire se cere s-a întemeiat pe declarația unui martor, opinia unui expert sau pe situațiile învederate de un interpret, care a săvârșit infracțiunea de mărturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere, influențând astfel soluția pronunțată _____	212

6.2.3. Un înscris care a servit ca temei al hotărârii a cărei revizuire se cere a fost declarat fals în cursul judecății sau după pronunțarea hotărârii, împrejurare care a influențat soluția pronunțată în cauză _____	213
6.2.4. Un membru al completului de judecată, procurorul ori persoana care a efectuat acte de urmărire penală a comis o infracțiune în legătură cu cauza a cărei revizuire se cere, împrejurare care a influențat soluția pronunțată în cauză _____	213
6.2.5. Două sau mai multe hotărâri judecătorești definitive nu se pot concilia _____	214
6.2.6. Hotărârea s-a întemeiat pe o prevedere legală care, după ce hotărârea a devenit definitivă, a fost declarată neconstituțională ca urmare a admiterii unei excepții de neconstituționalitate ridicate în acea cauză, în situația în care consecințele încălcării dispoziției constituționale continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate _____	215
6.3. Titularii revizuirii _____	215
6.4. Cererea de revizuire _____	216
6.5. Termenul de introducere a cererii _____	217
6.6. Procedura de judecare a revizuirii _____	218
6.6.1. Admiterea în principiu _____	218
6.6.2. Măsurile care pot fi luate odată cu sau ulterior admiterii în principiu _____	220
6.6.3. Rejudecarea în urma admiterii în principiu a cererii de revizuire _____	222
6.6.4. Soluțiile după rejudecare _____	223
6.7. Revizuirea în cazul hotărârilor și avizelor Curții Europene a Drepturilor Omului _____	224
§7. Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate _____	226
7.1. Dispoziții generale _____	226
7.2. Declararea căii extraordinare de atac _____	228
7.2.1. Titularii _____	228

7.2.2. Termenul _____	228
7.2.3. Cererea de redeschidere a procesului penal _____	229
7.3. Judecarea cererii de redeschidere a procesului penal _____	229
7.3.1. Măsurile premergătoare _____	229
7.3.2. Procedura de judecată _____	230

Capitolul al V-lea. Dispoziții privind asigurarea unei

practici judiciare unitare _____ 233

§1. Recursul în interesul legii _____	233
1.1. Considerații preliminare _____	233
1.2. Cererea de recurs în interesul legii _____	234
1.3. Procedura de judecare a recursului în interesul legii _____	235
1.3.1. Măsurile premergătoare _____	235
1.3.2. Procedura de judecare _____	236
1.4. Conținutul hotărârii și efectele ei _____	237
§2. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept _____	238
2.1. Considerații preliminare _____	238
2.2. Obiectul sesizării _____	239
2.3. Procedura de judecată _____	239
2.4. Conținutul și efectele deciziei _____	242

Capitolul al VI-lea. Proceduri speciale _____ 244

§1. Acordul de recunoaștere a vinovăției _____	244
1.1. Obiectul acordului _____	244
1.2. Titularii acordului _____	244
1.3. Condițiile, forma și conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției _____	245
1.4. Sesizarea instanței cu acordul de recunoaștere a vinovăției _____	247
1.5. Procedura în fața instanței _____	248
1.6. Soluțiile instanței _____	249
1.7. Soluționarea acțiunii civile _____	251

1.8. Calea de atac _____	251
§2. Contestația privind durata procesului penal _____	252
2.1. Titularii și termenul contestației _____	253
2.2. Conținutul contestației _____	253
2.3. Procedura de soluționare a contestației _____	254
2.3.1. Competența _____	254
2.3.2. Procedura de judecată _____	254
2.3.3. Soluții _____	255
§3. Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice _____	257
3.1. Considerații introductive _____	257
3.2. Reprezentarea și locul de citare a persoanei juridice _____	259
3.2.1. Reprezentarea persoanei juridice _____	259
3.2.2. Locul de citare a persoanei juridice _____	259
3.3. Măsurile preventive și măsurile asigurătorii _____	260
3.4. Procedura de informare _____	263
3.5. Efectele fuziunii, absorbției, divizării, reducerii capitalului social, ale dizolvării sau lichidării persoanei juridice condamnate _____	264
3.6. Punerea în executare a pedepsei amenzii _____	265
3.7. Punerea în executare a pedepselor complementare _____	265
3.7.1. Punerea în executare a pedepsei complementare a dizolvării persoanei juridice _____	265
3.7.2. Punerea în executare a pedepsei complementare a suspendării activității persoanei juridice _____	266
3.7.3. Punerea în executare a pedepsei complementare a închiderii unor puncte de lucru ale persoanei juridice _____	266
3.7.4. Punerea în executare a pedepsei complementare a interzicerii persoanei juridice de a participa la procedurile de achiziții publice _____	267
3.7.5. Punerea în executare a pedepsei complementare a plasării sub supraveghere judiciară _____	267

3.7.6. Punerea în executare a pedepsei complementare a afișării sau publicării hotărârii de condamnare _____	268
3.7.7. Supravegherea executării pedepselor complementare aplicate persoanelor juridice _____	269
§4. Procedura în cauzele cu infractori minori _____	269
4.1. Noțiuni introductive _____	269
4.2. Urmărirea penală în cazul infractorilor minori _____	271
4.2.1. Derogații de la procedura comună _____	271
4.2.2. Informarea suspectului sau inculpatului minor _____	273
4.2.3. Condiții speciale de aplicare față de minori a măsurilor preventive _____	274
4.3. Judecata în cazul infractorilor minori _____	275
4.3.1. Precizări preliminare _____	275
4.3.2. Desfășurarea judecătii _____	276
4.4. Punerea în executare a măsurilor educative _____	278
4.4.1. Punerea în executare a măsurilor educative neprivative de libertate _____	278
4.4.2. Prolungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate _____	280
4.4.3. Punerea în executare a măsurilor educative privative de libertate _____	280
4.4.3.1. <i>Punerea în executare a internării într-un centru educativ</i> _____	281
4.4.3.2. <i>Schimbările privind măsura educativă a internării într-un centru educativ</i> _____	282
4.4.3.3. <i>Punerea în executare a internării într-un centru de detenție</i> _____	282
4.4.3.4. <i>Schimbările privind măsura educativă a internării într-un centru de detenție</i> _____	283
4.4.3.5. <i>Schimbarea regimului de executare</i> _____	284
4.4.3.6. <i>Amânarea sau întreruperea executării măsurilor privative de libertate</i> _____	285
§5. Procedura dării în urmărire _____	286
5.1. Considerații preliminare _____	286
5.2. Cazuri și titulari _____	286

§8. Procedura în caz de dispariție a dosarelor judiciare și a înscrisurilor judiciare _____	302
8.1. Considerații introductive _____	302
8.2. Obiectul procedurii speciale _____	302
8.3. Competența în cazul înlocuirii sau reconstituirii _____	303
8.4. Înlocuirea înscrisului _____	303
8.5. Reconstituirea înscrisului sau dosarului _____	304
§9. Procedura privind cooperarea judiciară internațională și punerea în aplicare a tratatelor internaționale în materie penală _____	304
§10. Procedura de confiscare sau de desființare a unui înscris în cazul clasării _____	305
Capitolul al VII-lea. Executarea hotărârilor penale _____	309
§1. Considerații preliminare _____	309
§2. Rămânerea definitivă a hotărârii _____	310
§3. Instanța de executare _____	311
§4. Judecătorul delegat cu executarea _____	312
§5. Contestația la executare _____	314
5.1. Cazuri și competență _____	314
5.2. Contestația cu privire la dispozițiile civile și amenzile judiciare _____	315
5.3. Rezolvarea contestației la executare _____	316
BIBLIOGRAFIE _____	319